O’ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O’RTA TA’LIM VAZIRLIGI

Farg’ona Davlat Universiteti Fizika matematika fakulteti Amaliy matematika va informatika yo’nalishi 306-guruh talabasi **Qo’shaqova Xosiyatxon**ning Pedagogik o’lchash texnologiyalari fanidan toyyarlagan

Referati

Tekshirdi: Zaynolobidinnova S.

Farg’ona 2013

Мавзу: Интернетда ахборот қидирув тизимлари.

Дарснинг режаси.

- Қидирув тушунчаси;
- Ахборотларни қидириш;
- Ахборотларни параметрлари бўйича қидириш;
- Расмларни қидириш;
- Мусиқа ва фильмларни қидириш;
- WWW.UZ - миллий ахборот қидирув тизими;
- Машҳур Интернет қидирув тизимлари;
- Ихтисослашган ахборот қидирув тизимлари;
- Қидирув тизимларидан тўғри мақсадда фойдаланиш.

Интернет тармоғида қидирув тушунчаси

- Интернет тармоғида маълумотларни қидирув - бунда ҳар бир фойдаланувчи ўзига керакли бўлган бирор маълумот ёки материални махсус қидирув тизимлари орқали топиш имкониятига эга бўлади.
- Интернет тармоғи фойдаланувчилари қидирувни Интернет муҳитида жойлашган веб-сайтлар, уларнинг манзили ва ички маълумотлари бўйича олиб бориши мумкин. Бу эса фойдаланувчига керакли бўлган ахборотни самарали қидириш ва тез топиш имкониятини беради.

Интернет тармоғида қидирув тушунчаси

- Интернет тармоғи шундай бир муҳитки у ўзида турли кўринишдаги ва турли тиллардаги кўплаб ахборотларни жамлаган.
- Интернет тармоғида ҳар бир фойдаланувчи ахборотни қидириш учун ўзбек, рус, инглиз ёки бошқа тиллардаги бир ёки бир неча сўздан ташкил топган сўровлардан фойдаланади.
- Интернет тармоғида маълумотларни унинг сарлавҳаси ёки унинг таркибида иштирок этган сўзлар ва жумлалар бўйича қидириб топиш мумкин.
- Бунда фойдалаувчи томонидан Интернет қидирув тизими қидирув майдонига керакли маълумотга доир сўз ёки жумла киритилади ва қидирув тизими ишга туширилади.

Ахборотларни параметрлари бўйича қидириш

Ҳар бир фойдаланувчига Интернет тармоғи орқали ўзига кераkли бўлган маълумотларни осон ва тез кидириб топиши учун ахборотнинг параметрлари бўйича қидириш таклиф килинади. Улар куйидагилардан иборат:

- ✓ Маълумотларни унинг тили бўйича қидирув;
- ✓ Маълумотларни унинг тури (матн, расм, мусиқа, видео) бўйича қидирув;
- ✓ Маълумотларни унинг жойлашган минтақаси бўйича қидирув;
- ✓ Маълумотларни унинг жойлаштирилган санаси бўйича қидирув;
- ✓ Маълумотларни унинг жойлашган Интернет зонаси бўйича қидирув;
- ✓ Маълумотларни хавфсиз қидирув.

Google тизимида Ахборотларни параметрлари бўйича қидириш

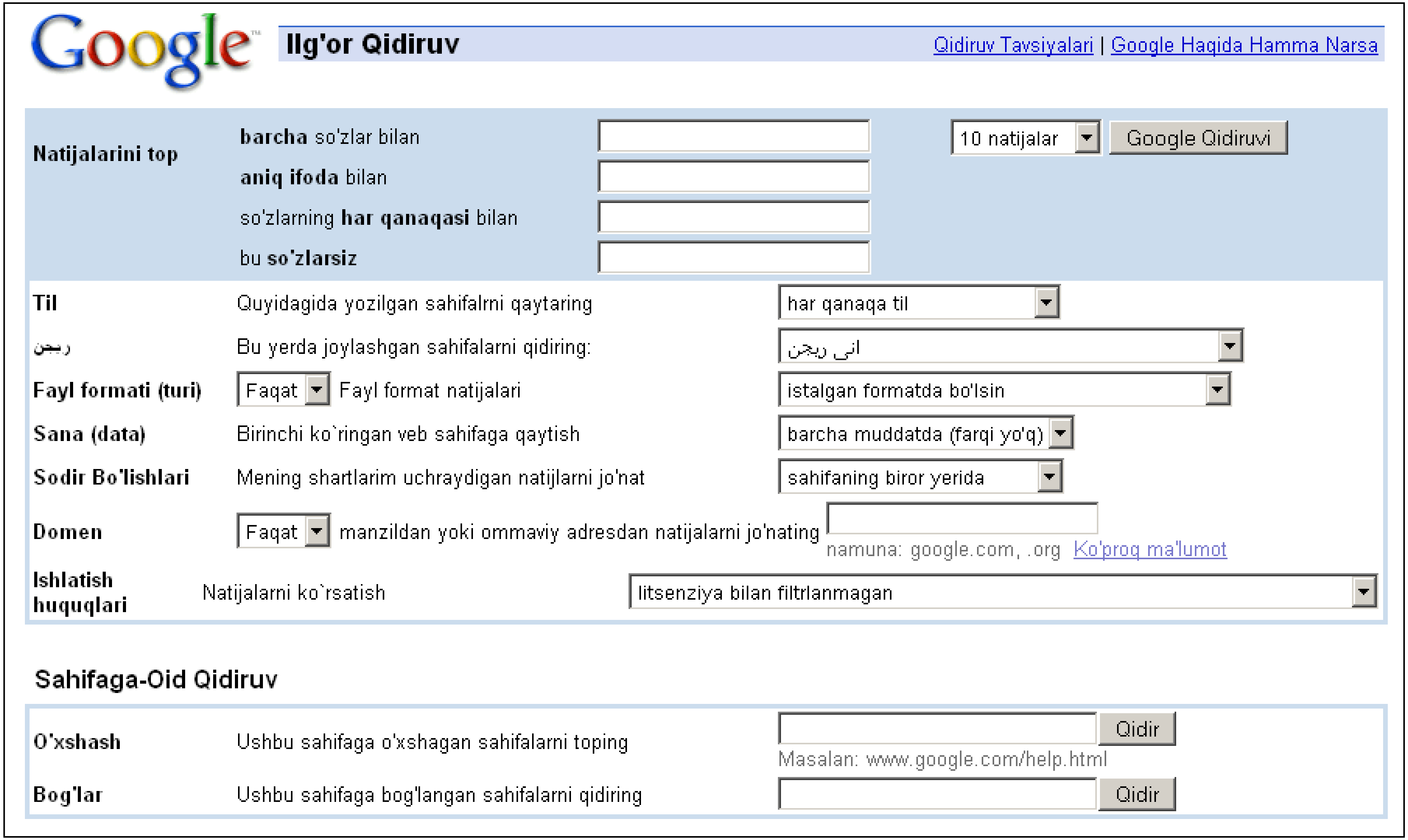

Расмларни қидириш

- Интернет тармоғида график маълумотларнинг кўплаб турлари учрайди, яъни: чизма (вектор), фото (растр), ҳаракатланувчи (анимация) ҳамда сиқилган расмлар.
- Расм кўринишидаги маълумотлар устида фақатгина унинг номи ёки тури бўйича қидирув олиб бориш мумкин.
- Кўпгина интернет қидирув тизимлари график ёки тасвир кўринишидаги маълумотларни қидириш учун алоҳида бўлимга эга бўлиб, бу бўлим орқали ихтиёрий турдаги расмларни уларнинг номлари бўйича қидирувни амалга ошириш мумкин.

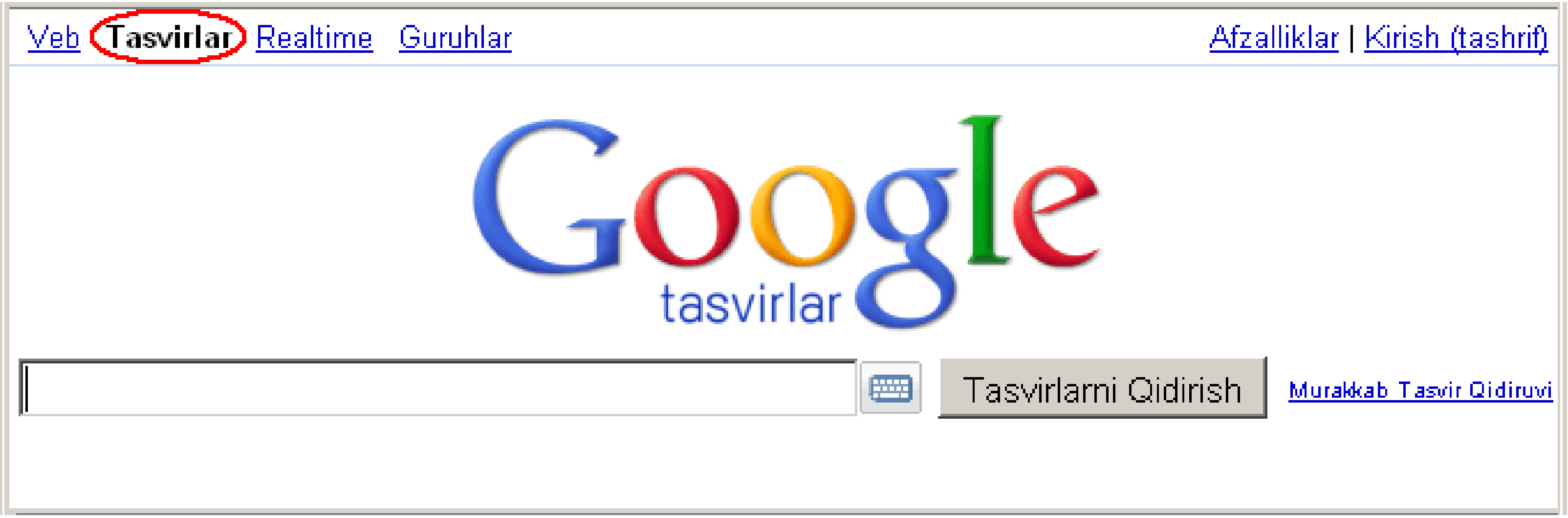

Миллий ахборот-қидирув тизими

WWW.UZ – бу барча фойдаланувчилар учун юртимизнинг Интернет тармоғидаги миллий сегменти ахборотларидан қулай тарзда фойдаланиш имкониятини берувчи тизимдир.

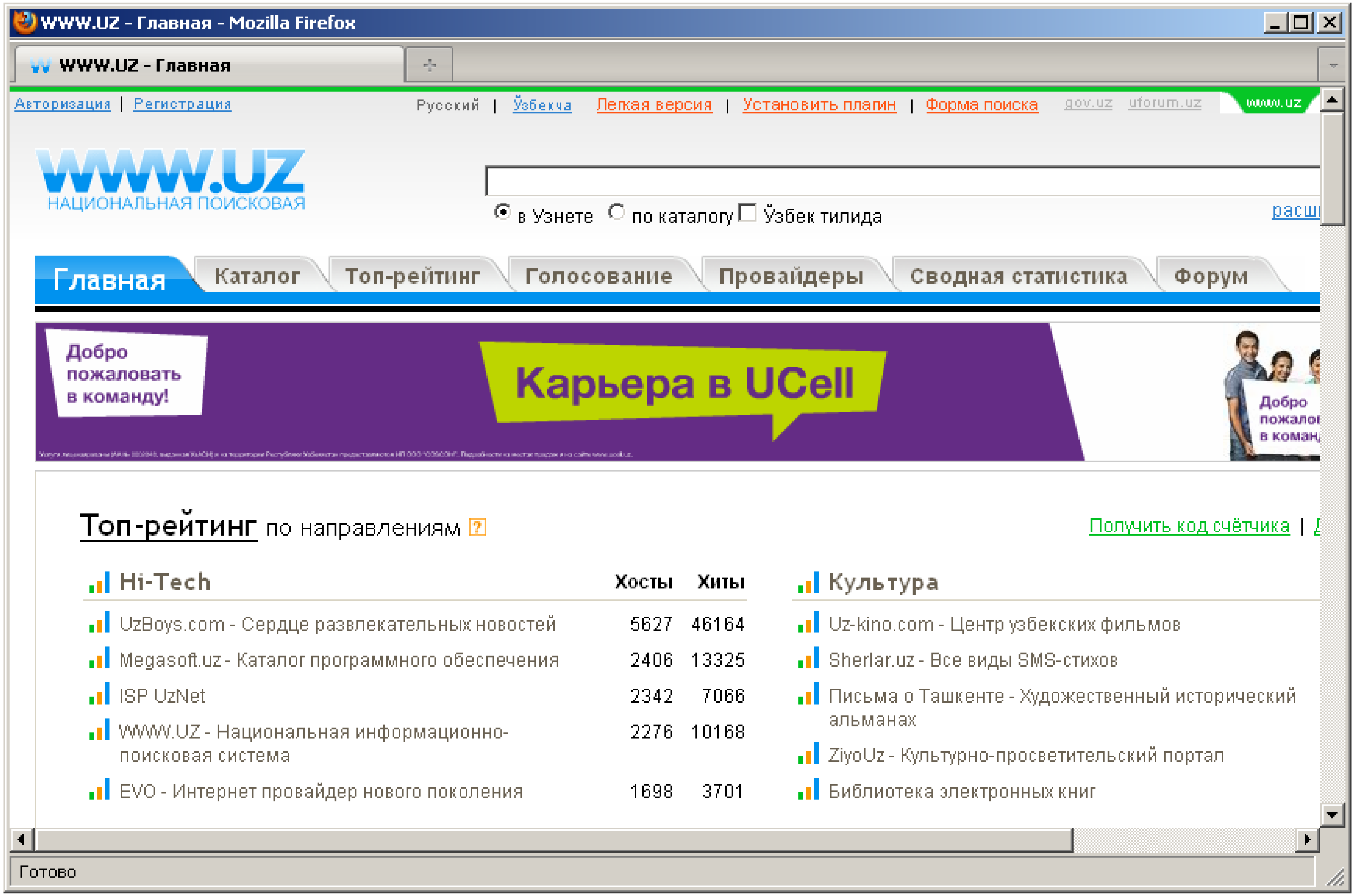

Google қидирув тизими

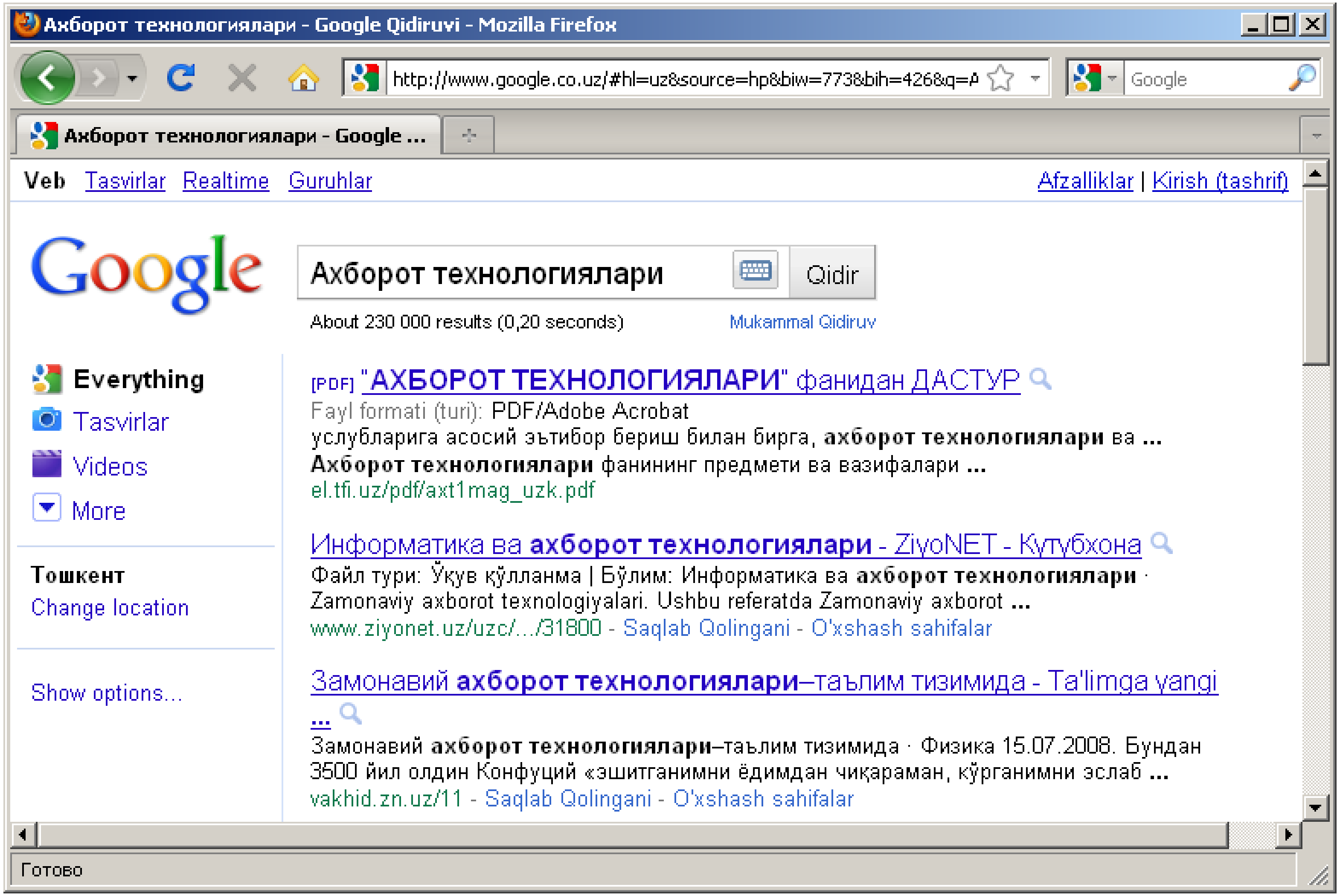

Google қидирув тизими амалга оширилган қидирув натижалари рўйхати

Rambler қидирув тизими

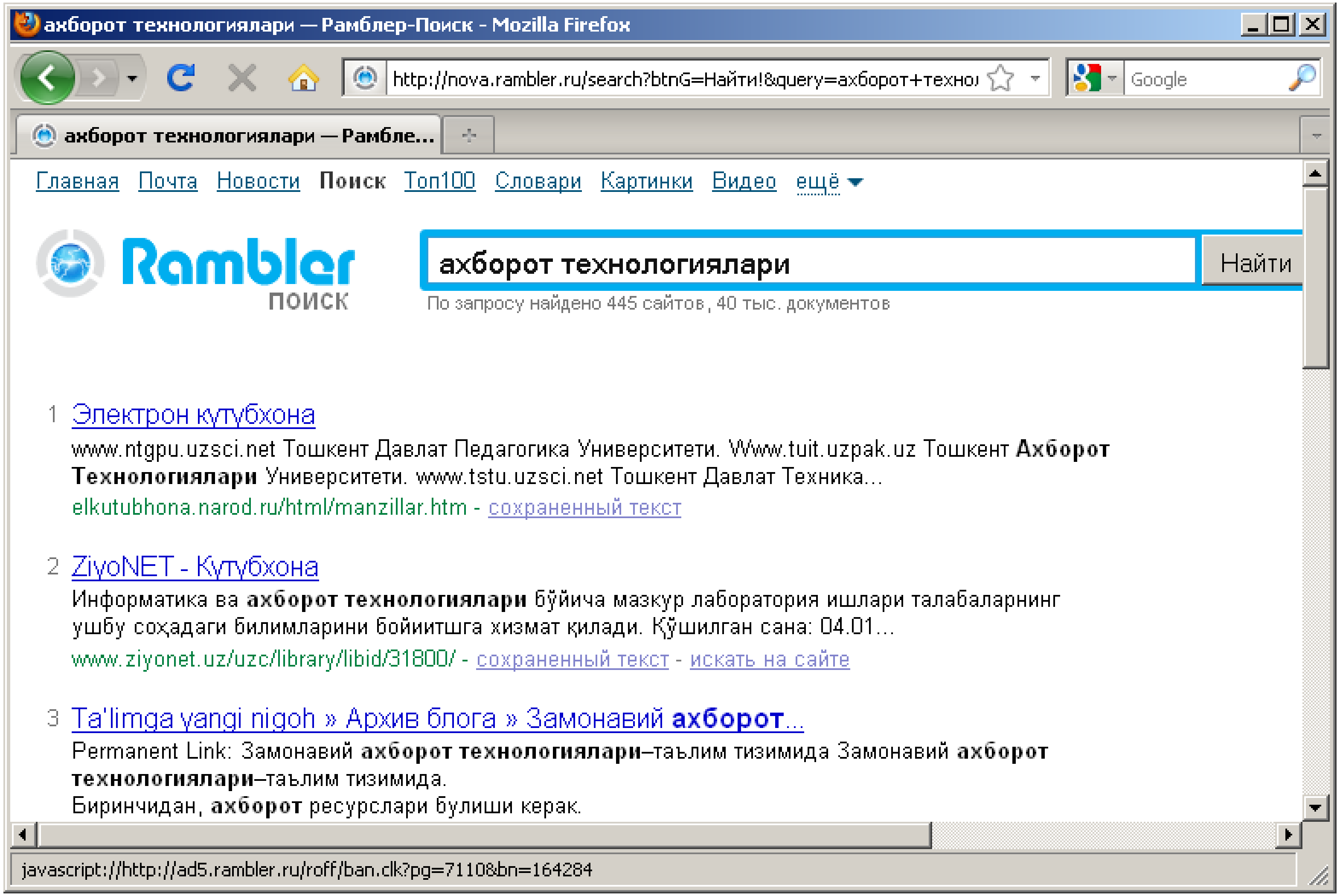

Rambler қидирув тизими амалга оширилган қидирув натижалари рўйхати

Yandex қидирув тизими

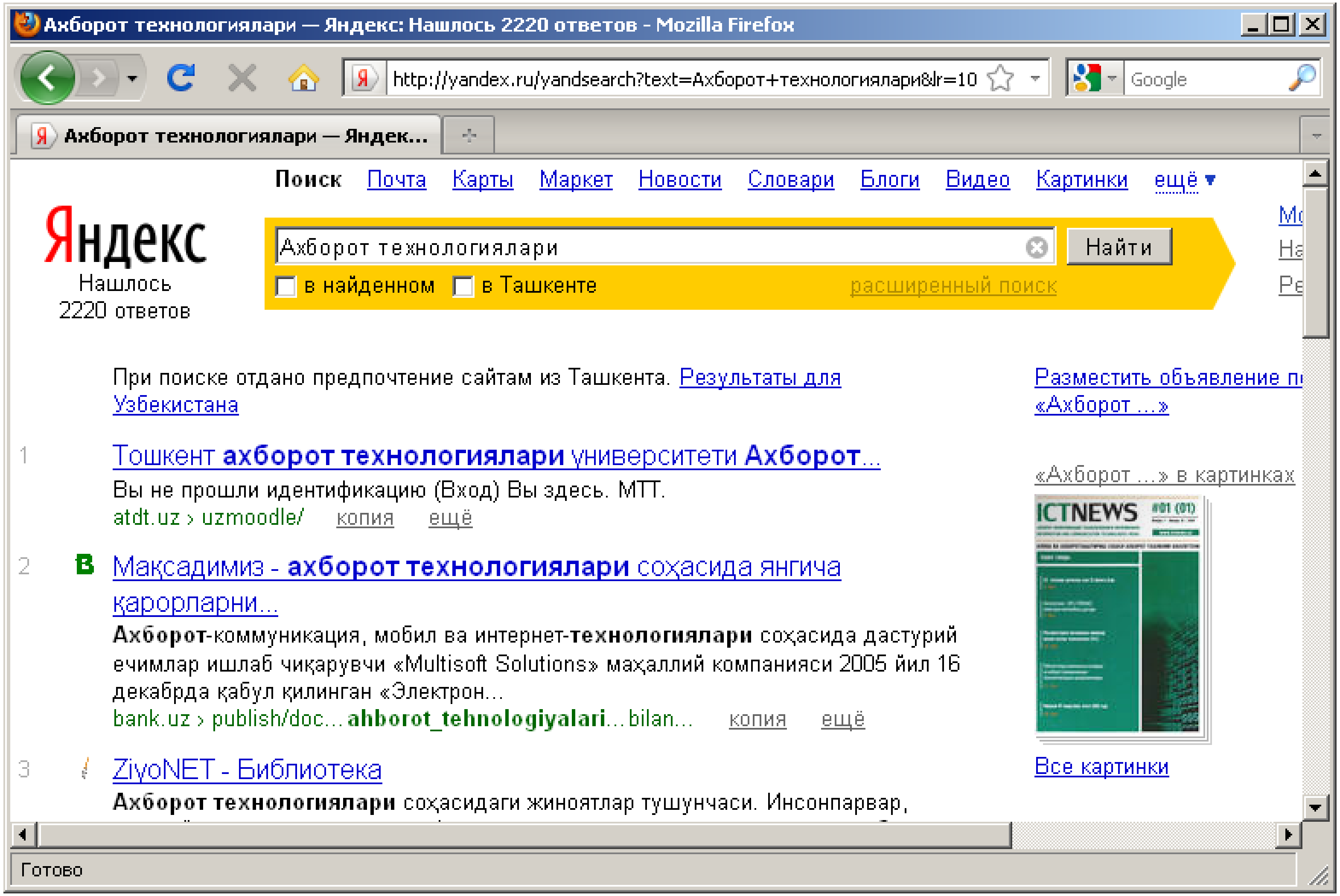

Yandex қидирув тизими амалга оширилган қидирув натижалари рўйхати

Yahoo қидирув тизими

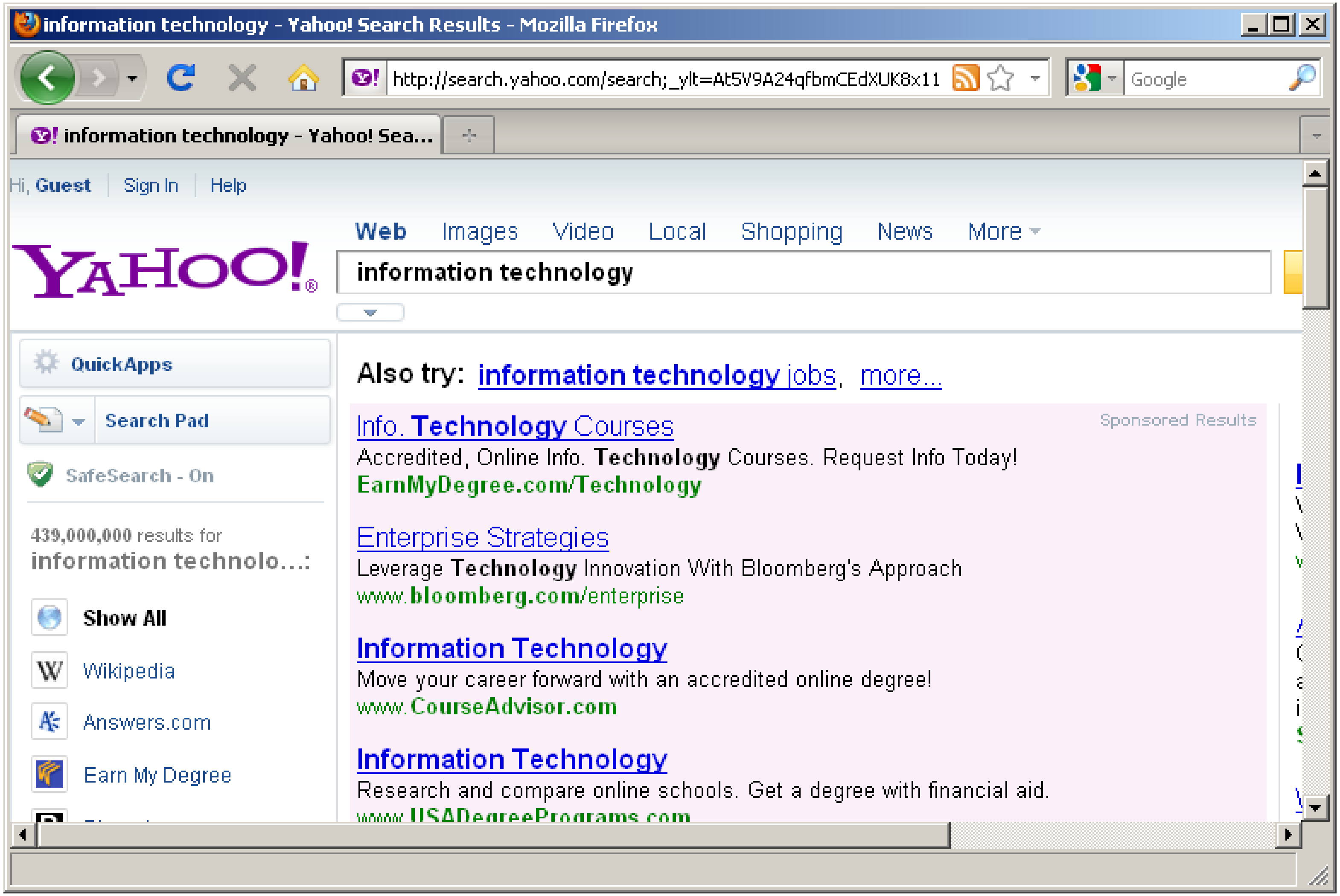

Yahoo қидирув тизими амалга оширилган қидирув натижалари рўйхати

Ихтисослашган ахборот қидирув тизимлари

- Ахборот қидирув тизимлари – бу веб-сайт ҳисобланиб Интернет тармоғида ахборотларни қидириш имкониятини тақдим этади.
- Интернет тармоғида маълум соҳада ишлайдиган ихтисослашган қидирув тизимлари ҳам мавжуд. Булар:
  - **“КтоТам”** – инсонлар тўғрисидаги ахборотларни қидириш
  - **“Tagoo”** – мусиқаларни қидириш қидирув тизими
  - **“Truveo”** – видеоматериалларни қидириш қидирув тизими
  - **“Kinopoisk”** – филмлар тўғрисидаги ахборотларни қидириш тизими
  - **“Ebdb”** – электрон кутубхоналардан китобларни қидириш ахборот-қидирув тизими
  - **“Улов-Умов”** – резюме ва вакант жойларни қидириш тизими

Қидирув тизимларидан тўғри мақсадда фойдаланиш

- Бугунги кунда компьютер ва интернетга ёшлар томонидан биринчи навбатда кўнгилочар восита деб қаралмоқда.
- Интернет ресурслари хилма-хилдир. Уларнинг ичида ҳам фойдали ҳам зарарли бўлганлари маълумотлар учрайди.
- Интернет тармоғидаги ахборот-қидирув тизимлари эса Интернет ресурслари ичидан сўралган ихтиёрий маълумотларни қидириб топиб бериш имкониятига эга. Чунки бундай қидирув тизимлари калит сўзлар бўйича қидиришни амалга оширади.
- Фойдаланувчи томонидан қандай маълумот киритилса, худди шу маълумотга мос маълумотларни қидириб топади.
- Шу нарсани эслатиб ўтиш керакки, ҳар қандай ахборот ҳам фойдали ва тўғри, рост ҳисобланавермайди.
- Ахборот-қидирув тизимларидан фақатгина тўғри ва фойдали мақсадда фойдаланиш мақсадга мувофиқдир.
- Турли ножўя маълумотлардан фойдаланишдан ва тарқатишдан сақланиш мақсадга мувофиқдир

Эътиборингиз учун рахмат!